

Referanser: SKR 15/15 SKR 19/21 KR 25/22

Arkivsak: 21/02418-9

Saksdokumenter:

Kirkelig organisering

KR 25.1/22 Høringsoppsummering kirkelige høringsinstanser

KR 25.2/22 Høringsoppsummering offentlige høringsinstanser

Kirkelig organisering - veivalg

Sammendrag

Kirkerådets framdriftsplan for arbeidet med saken om Kirkelig organisering innebærer at Kirkerådet på sitt møte 30.-31. Mai 2022 skal fatte et prinsippvedtak om hvem de mener bør ha det fremtidige arbeidsgiveransvaret. Kirkerådets prinsippvedtak skal bygge på en nærmere beskrivelse og vurdering av to modeller for organisering av arbeidsgiveransvaret – én modell med utgangspunkt i soknet som arbeidsgiver og én modell med utgangspunkt i rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver.

Kirkerådets prinsippvedtak skal legges frem for Kirkemøtet i 2022 som også skal fatte et prinsippvedtak om modell for arbeidsgiverorganisering. Kirkemøtets prinsippvedtak skal følges opp av videre utredning, uttegning og høring før nye vedtak og gjennomføring.

Samisk kirkeråd gis her mulighet til å behandle saken om kirkelig organisering i denne forbindelsen. Samisk kirkeråds behandling vil hovedsakelig ta utgangspunkt i sak KR 25/22 samt Kirkerådets foreløpige beskrivning og vurdering av de to modellene. Samisk kirkeråds vedtak vil bli presentert for Kirkerådets sekretariat som forbereder saken om prinsippvedtaket til førstkommende kirkerådsmøte.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd har følgende foreløpige synspunkter om modell 1 (der sognet har arbeidsgiveransvar):

a. *Fordeler:*

○ ...

b. *Ulemper:*

○ Risiko for manglende innsatsvilje overfor eller nedprioritering av samisk kirkeliv pga ressursmangel, for eksempel i tilsettingsaker og faglig utvikling om samisk kirkeliv for ansatte i sognet.

○ ...

2. Samisk kirkeråd har følgende foreløpige synspunkter om modell 2 (der rettssubjektet har arbeidsgiveransvar):

a. *Fordeler:*

- Lik styring av sogn/menigheter i forvaltningssaker, som for eksempel at samisk dimensjon (samisk språk- og kulturkompetanse) skal ivaretas ved tilsetninger til kirkelige stillinger, særs innenfor det tradisjonelle samiske bosetningsområdet.
- Sannsynligvis enklere å samordne og gjennomføre riksgrenseoverskridende samarbeid om samisk kirkeliv på sogn- og prostnivå.
- b. *Ulemper:*

3. Samisk kirkeråd ber Kirkerådet innarbeide eventuelle kompenserende ordninger som, uansett valg av modell, verner og fremmer samisk kirkeliv i forbindelse med:

- a. *forvaltning*, og da i relasjon til f.eks.
 - i. rekrutteringer og tilsetninger i kirkelige stillinger, særs innenfor det tradisjonelle samiske bosetningsområdet,
 - ii. biskopenes tilsynsansvar overfor sognene (som forslagsvis bør omfatte å kunne forplikte eller sterkt anmode sogn å ivareta samisk dimensjon på ulike måter),
 - iii. utviklingen av lovgivning og regler for DNK (som forslagsvis krever at samisk språk blir brukt i alle sogn innenfor det tradisjonelle samiske bosetningsområdet og at det opprettes samiske kirkelivsutvalg i de større byene i landet)
 - iv. øvrige forvaltningsoppgaver,
- b. *fagutvikling* om samisk kirkeliv, for eksempel gjennom å opprette et nasjonalt kompetansesenter som har ansvar for dette,
- c. *kirkedemokratiet* så at samer gis en reell, tilstrekkelig og funksjonell innflytelse i Den norske kirkes politiske organer på de ulike nivåene samt
- d. *utpekning* av områder med et særlig ansvar for å innarbeide samisk dimensjon i kirkelivet, så at den omfatter det “tradisjonelle samiske bosetningsområdet”, dvs. alle de samiske språkområdene i landet og ikke kun “forvaltningsområde for samisk språk” som er en ordning under revidering.

4. Samisk kirkeråd ber Kirkerådet om å utrede samisk kirkeliv i det videre arbeidet med kirkelig organisering.

Saksorientering

1. Bakgrunn

Kirkemøtet 2019 (sak KM 06/19) ba Kirkerådet «så snart som mulig i kommende kirkemøteperiode [2020–2023] å fremme et forslag til Kirkemøtet om fremtidig arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning». Kirkerådet oppnevnte i 2019 et utvalg (Müller-Nilsen-utvalget) for å utrede et slikt forslag. Utvalgets utredning Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering ble overlevert i mars 2021 og sendt på bred høring. I forlengelsen av utvalgsutredningen har det vært gjennomført fire delutredninger, og disse ble lagt fram i januar 2022. Kirkerådet har også innhentet to eksterne juridiske utredninger om blant annet Kirkemøtets myndighet til å beslutte framtidig arbeidsgiverorganisering i Den norske kirke. Kirkerådet fikk i februar-møtet (sak 19/22) en foreløpig orientering om status i arbeidet med å oppsummere høringen og innholdet i de nevnte utredningene, og dessuten planene for det videre arbeidet med saken.

Formålet med behandlingen i Kirkerådets mars-møte var å presentere resultatet av høringen og å ta et første skritt fram mot et forslag til prinsippbeslutning om framtidig kirkelig organisering som kan behandles på Kirkemøtet i september 2022.

Følgende vedtak gjorde Kirkerådet på møtet i mars:

1. Kirkerådet takker for det store arbeidet som høringsinstansene har lagt ned.
2. Kirkerådet er opptatt av å finne en samlende og bærekraftig løsning.
3. Kirkerådet ber om en sak til maimøtet med forslag til prinsippvedtak som kan legges fram for Kirkemøtet i 2022.

Saken bør gi en nærmere beskrivelse og vurdering av to alternative modeller for organisering av arbeidsgiveransvaret – én modell med utgangspunkt i soknet som arbeidsgiver og én modell med utgangspunkt i rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver. Det bør fremkomme av saken hva som er modelluavhengige byggesteiner, hvilke risikoer modellene har, samt et økonomisk estimat.

4. Kirkerådet oppfordrer bispedømmerådene til å ha tett kontakt med soknets organer i arbeidet med denne saken.

På bakgrunn av høringsresultatet legger Kirkerådet til grunn at det ikke er aktuelt å gå videre med en ordning der Kirkemøtet vedtar obligatorisk arbeidsgiverorganisering i prostifellesråd. Kirkerådets vurdering er likevel at høringsuttalelsene gir retning for valg og utforming av en ny modell for framtidig arbeidsgiverorganisering som kan samle arbeidsgiveransvaret. Kirkerådet arbeider videre med et utkast til prinsippbeslutning med bakgrunn i høringsmaterialet, foreliggende utredninger og signaler som ble gitt i marsmøtet.

2. Kirkerådets vurderinger for det videre arbeidet

Det er gitt at arbeidsgiver må være et selvstendig rettssubjekt. I trossamfunnet Den norske kirke er det to (typer) rettssubjekter, alle soknene og rettssubjektet Den norske kirke. Det betyr igjen at en har to alternativer; enten må arbeidsgiveransvaret ta utgangspunkt i eller forankres i soknet (ved et fellesorgan) eller i det nasjonale rettssubjektet. På denne bakgrunnen foreslås det å tegne ut og vurdere to alternative modeller for arbeidsgiverorganisering til Kirkemøtet 2022, men Kirkerådet må naturligvis ta stilling til hva rådet vil anbefale overfor Kirkemøtet. Den ene modellen har utgangspunkt eller rettslig forankring i soknet, og den andre har rettslig forankring i det nasjonale rettssubjektet. I det følgende omtales disse som henholdsvis modell 1 og modell 2.

I modell 1 er arbeidsgiveransvaret forankret hos soknet og i fellesrådet som opptrer på vegne av soknet. Menighetsprestene vil måtte virksomhetsoverdras til soknet (fellesrådet). Tjenestedistriktet for de ansatte vil i utgangspunktet være fellesrådsområdet (kommunen). I denne modellen vil arbeidsgiveransvaret være plassert nært virksomheten i soknet og nært kommunen og det lokale finansieringsansvaret.

I modell 2 er arbeidsgiveransvaret forankret nasjonalt i rettssubjektet Den norske kirke. Arbeidstakerne som i dag er ansatt i soknet (fellesrådet), må virksomhetsoverdras til rettssubjektet Den norske kirke. Arbeidsgiverfunksjoner kan utøves av organer som opptrer på vegne av rettssubjektet.

Modell 1 og modell 2 vil ha hver sine styrker og svakheter. Hovedutfordringene med modell 1 vil være størrelsen på mange av enhetene og sammenhengene mellom de ulike enhetene i trossamfunnet. Hovedutfordringene med modell 2 er nærmest de motsatte av dem som knytter seg til modell 1. Modellene kan imidlertid utformes for å bøte på det som vurderes som negative aspekter og forsterke det som oppfattes som positive elementer. Formålet må, enten en starter med det ene eller andre rettslige utgangspunktet for arbeidsgiverorganisering, være å styrke virksomheten i soknene. Se mer om dette i sak KR 25/22.

3. Vurderinger i forhold til samisk kirkeliv

Samisk kirkeråd har i større grad vært opptatt av at samisk kirkeliv skal kompenseres på noe vis uansett hvilken vei Den norske kirke velger sin struktur. Sekretariatet kan ikke på nåværende tidspunkt anbefale hvilken modell som er best, annet enn å sette opp noen vurderinger om for og i mot den ene eller den andre modellen.

På bakgrunn av sak KR 25/22 og det foreløpige saksdokumentet som skal presenteres for Kirkerådet i mai 2022, som beskriver og vurderer de to alternative modellene, vurderer Samisk kirkeråds sekretariat følgende: Begge har noen fordeler og ulemper med hensyn til samisk kirkeliv, noe av de generelle vurderingene om konsekvenser er også gjeldende for samisk kirkeliv. Sekretariatets vurdering er heller ikke uttømmende.

Samisk kirkeråd har tidligere uttalt seg om kirkelige enheter på menighetsnivå som omfatter større geografiske områder, Samisk kirkeråd leverte høringssvar til Müller-Nilsen-utvalgets rapport etter møtet 2.-3. desember. I dette møtet ble en større modell basert på prostier frarådet av Samisk kirkeråd, samme også ved et tidligere tidspunkt i 2015 skjedde det samme (fellesrådsmodellen, SKR 15/15). Denne saken handler om hvor arbeidsgiverfunksjonen skal være, og dette er også en del av denne tenkningen.

Samisk kirkeråd sa allerede i 2015 at uansett vei man velger på organisering at det må sikres kompenserende tiltak for samisk kirkeliv. Et eksempel er at det er viktig at kompetanse om samisk kirkeliv og vilje til innsats overfor samisk kirkeliv blir ivaretatt også ved implementering av modell 1 eller modell 2. Dette forutsetter bl.a. at samer gis en reell, tilstrekkelig og funksjonell innflytelse i kirkens politiske organer og at forvaltningen ivaretar den samiske dimensjonen i kirken, for eksempel i forbindelse med tilsetninger i kirkelige stillinger og ved videre utvikling av lovgivning og regelverk.

Det vil nødvendigvis bli noen form for modelluavhengige tiltak som samisk kirkeliv kan bli en del av, og man kan også tenke seg også egne strukturer som ivaretar samisk kirkeliv uavhengig av modell.

Et konkret eksempel kan være et felles faglig nettverk eller senter som ivaretar samiske saker i Den norske kirke. Dette vil underlette det faglige arbeidet med samisk kirkeliv i menighetene spesielt.

Notat/VA

Hovedsak for Kirkemøtet 2022, det skal vedta følgende:

-Sognet som arbeidsgiver i framtida

eller

-Rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver i framtida.

Det skal foreligge et forslag til vedtak i mai-møtet i KR. Derfor viktig at SKR er med i denne.

I tillegg:

-Løsningen skal være samlende, og bærekraftig. Dette må også gjelde den samiske delen.

- Bdr skal ha tett kontakt med sognene i denne prosessen - spm: Skal SKR selv ha et webinar om dette spørsmålet? Reise rundt? Eventuelt spille inn til bdr at de må ta med samiske saker i deres kontakt, kanskje enklest?

4

Økonomiske/administrative konsekvenser

Skriv inn teksten her